

Framtida til kommunen er framtida di!

Nome – nært og godt!

Kommuneplanens samfunnsdel 2019-2030

Innledning

Kommuneplanen er det viktigste styringsdokumentet en kommune har. Det er derfor viktig at planen kjennes riktig for innbyggerne i Nome.

Etter avgjørelsen i 2016 om at Nome fortsatt skal bestå som egen kommune, må vi finne vår egen vei. Vi har derfor brukt god tid på prosessen med ny kommuneplan.

Strategiene og tiltakene i den nye kommuneplanen er basert på visjonen "Nome - nært og godt".

Planen skal gi oss kursen vi trenger for å lykkes i møtet med framtidens utfordringer og muligheter.

Ordfører

Björg Tveito Lundefaret

Kommunene er under sterk påvirkning fra omverdenen og vi har mange store og små utfordringer som må løses hver dag.

Vi leverer tjenester til innbyggerne fra vuggen til graven og som organisasjon har vi mange krav og forventninger som skal innfris.

Vi i Nome er flinke på mye og likevel er det alltid noe vi kan bli bedre på. Kommuneplanen er det viktigste verktøyet vi har til å styre kommunen i ønsket retning, slik at vi kan møte framtida med de beste løsningene for innbyggerne i Nome.

Rådmann

Bjørn G.Andersen

Nome – nært og godt

Nome kommunes visjon er:

Nome – nært og godt

Dette er de viktigste verdiene for folk i Nome, og en rettesnor for arbeidet framover.

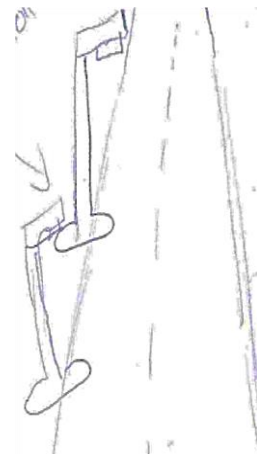
Planen inneholder 7 strategier som skal hjelpe oss nærmere visjonen:

1. Nært og godt å bo
2. Nærhet til mulighetene – gode forbindelser
3. Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole
4. Nær der du bor – godt samhold
5. Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse
6. Nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen
7. Nært til kommunen – god kommune

Hva som er nært nok og godt nok, vil være forskjellig fra person til person. Folk som bor her forteller at i Nome kan man bo og leve nært og godt, og sånn vil vi fortsatt ha det.

Derfor tar vi utgangspunkt i at Nome er én kommune med mange små og store tettsteder, og at strukturene og rammene som er lagt for helse, skole og øvrige offentlige tilbud, fortsatt skal gjelde.

De fleste bruker en bestemt transportrute jevnlig, og denne skal vi styrke og utvikle for å sikre god kommunikasjon, nærhet og kvalitet. Det gjelder strekningen fra Skien grense – Ulefoss – Lunde – Bø grense. I planen kaller vi dette for hovedtransportbåndet.

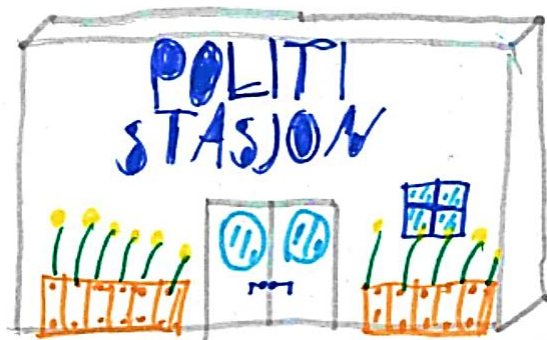

Om verden

Verden er alltid i konstant endring, og kommuneorganisasjonen må forholde seg til det. En liten kommune som Nome har ikke makt alene til å forandre verden, men vi har et ansvar for fellesskapet og må gjøre vår del i de sakene hvor alle må bidra.

I kommuneplanen har vi tatt hensyn til viktige megatrender, altså trender som påvirker alle overalt. Det dreier seg om kunnskapssamfunnet med automatisering og digitalisering, planetens tålegrense, begrensede ressurser og klimaendringer, mer reise og flytting over grenser, politisk uro og konflikter, flere eldre, folkehelse og nye måter å kommunisere på.

Alt dette skaper både muligheter og utfordringer som legger føringer på kommunen og vår måte å jobbe på. Vi har noen styrker og svakheter som gjør at vi takler verdens innflytelse på ulike måter. Kommuneplanen legger opp til å gjøre det beste ut av kommunens sterke sider, og styrke de svake der vi må.

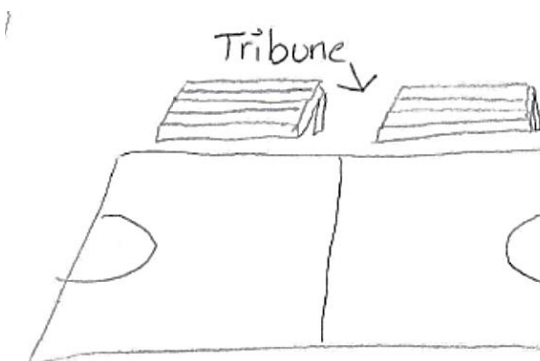

Om planen

Det er gjort veldig mye forarbeid for å utvikle planen, og det er kommet svært mange innspill underveis. Vi har jobbet systematisk for å lage en essens av innspillene og smelte sammen muligheter, utfordringer og realistiske tiltak. Vi har valgt å lage et eget dokument hvor vi forklarer hele prosessen. Dette underlagsdokumentet ligger som vedlegg til planen. Her forklarer vi også hvilke lover vi må forholde oss til, og summerer innspill som er kommet inn. Flere av innspillene er også lagt ut på kommunens nettside. Selve kommuneplanen er kort og direkte, og vi viser til vedlegget for forklaringer og utdypinger.

Planen består av 7 strategiske valg, med mål og tiltak. Hver strategi forklares for seg, men det hele henger sammen og ingen tiltak står alene. Alle tiltak er vurdert opp mot utfordringer og muligheter som oppstår når verden rundt oss påvirker det vi gjør. Målet er hele tiden å bli enda bedre der vi er gode fra før, og bøte på eller styrke der vi ikke er fullt så gode.

Alle illustrasjonene i planen er hentet fra Barn og unges ideverksted som ble holdt på alle skoler i kommunen i 2018. Barna laget tegninger, brev, plakater og mye mer. Oppgaven var: «Hvordan ser det ut der jeg bor når jeg blir voksen?».

1. Nært og godt å bo

Nome skal ha gode boliger i nærheten av viktige tilbud

Hvilke muligheter og utfordringer ser vi?

Vi opplever at klimautslipp og ressursmangel gir store konsekvenser. Vi får derfor føringer fra regionale og sentrale myndigheter, og kommunen må ta sin del av jobben med å forebygge og begrense skadevirkningene. ATP Telemark gir kommunene føringer for hvordan boligutviklingen skal foregå. Konsekvensene er fortetting, kompakt sentrumsavgrensning og arealplanlegging for å minske transportbehovet. Nome er en typisk landlig kommune, og vi ønsker å ta vare på disse kvalitetene. Vi kommer til å se en stor økning av andel av eldre i kommunen i årene fram mot 2030.

Hva er Nome kommune gode på og hva kan vi gjøre bedre?

Vi styrer ikke kollektivtilbudet, som er grunnleggende for å sikre bedre transportmiks.. Vi har utviklet gode metoder for aktivt samarbeid med private og offentlig om utbygging av leiligheter (eks Verket skole), og det er politisk enighet om utbyggingsgrad. Vi har svak økonomi, særlig fordi det har vært mange, store investeringer i de siste årene. Store tiltak og utbygginger er derfor vanskelig å få til. Tidligere boligplanlegging har vært preget av et kort perspektiv og ønsket om å tilby store eneboligtomter, og ikke rettet mot boligbehovet som faktisk melder seg nå når befolkningssammensetningen endres.

Slik vil vi ha det!

1. Nome kommune skal ha en god, kunnskapsbasert boligutvikling som reduserer behovet for transport.

Dette skal vi gjøre:

Offentlige tilbud og aktiviteter skal i hovedsak være innenfor tettstedsavgrensningene for å driftes eller støttes av kommunen. Kommunen skal vurdere boligtomter etter følgende prinsipper: Markedsbehov, om etableringen fører til fortetting, digital infrastruktur, vegstandard, lav grad av privatisert infrastruktur, G/S-veg og kollektivtransport, avstand barnehage og skole, nullutslipp og livsløpsstandard. Nye boligfelt skal prioriteres etter i hvor stor grad de svarer til disse forutsetningene.

Konsekvenser for areal

Det skal stilles rekkefølgekrav til G/S-veger i reguleringssaker. Planavdelingen skal være godt informert om demografisk utvikling og kunnskap om marked og behov. Nye boliger skal planlegges slik at barn kan gå eller sykle trygt til skole og skoleskyss.

Konsekvenser for økonomi

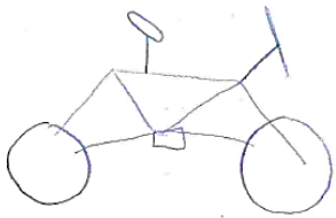
Utbygging av digital infrastruktur i deler av kommunen.

1. Nært og godt å bo

Nome skal ha gode boliger i nærheten av viktige tilbud

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
2. Nome kommune skal være en aktiv bokommune. Kommunen skal øke antallet livsløpstilpassede sentrumsnære leiligheter, bofellesskap og andre småhus med minst 50 boliger i Lunde og minst 50 i Ulefoss.	Kommunen skal legge til rette for kjøp av aktuelle tomtearealer og riveklare bygg innenfor en omkrets av 1 km til sentrumsavgrensingen, med formål om å investere i og selge miljøvennlige og formålstjenlige boliger, samarbeid med private. Kommunen skal følge opp behov for helse og omsorgsboliger ved tett samarbeid internt mellom SU-etat/teknisk avd og HO-etat. Kommunale tomter som har stått usolgt i mer enn 5 år skal oppgraderes med tiltak som gjør dem mer attraktive for markedet.	Sentrumsnære boliger er boliger som ligger innenfor en radius av 1 km til sentrumsavgrensningen. Sentrum skal være kompakt og dekke områdene der det er naturlig og ønskelig å etablere og drive detaljhandel. Minimum 70% av nye boliger skal ligge innenfor tettstedsavgrensningene. I sentrum skal det være mulig å bygge inntil 3 etasjer. Det gis ingen dispensasjon fra kommuneplanen innenfor 12 måneder etter vedtak.	Egenkapital til oppstart av utbyggingsprosjekt som oppfyller disse kravene. Søke Husbanken for fullfinansiering. Overskudd fra salg av boliger og kommunale tomter skal benyttes til videre utvikling av boligprosjekter.
3. Flere skal vite at det er godt å bo i Nome.	Nome har gode bosteder og sterke bygdesamfunn. Kommunikasjon ut mot eksisterende og potensielle nye innbyggere skal fokusere på bokvaliteter.		Årlig tilskudd til Tilflyttingsforumet for tiltak som styrker Nomes omdømme som bosted basert på «Nome – nært og godt».

2. Nærhet til tilbud og aktiviteter – gode forbindelser

Det skal være enkelt å gå, sykle og komme seg fram med offentlig transport i Nome, og fra Nome til Grenland, Bø, Oslo og Torp.

Hvilke muligheter og utfordringer ser vi?	Hva er Nome kommune gode på og hva kan vi gjøre bedre?
Nye veger til Bø og Grenland vil gi kortere reisetid – Nome blir enda nærmere. Det kan føre til flere som kan bo i Nome og pendle til arbeidsplass, men det kan også bety at flere vil pendle til Nome og bo andre steder. De nye vegene lover godt for næring i Nome, og gjør transporten enklere.	Folk i Nome er veldig opptatt av handelslekkasjer og støtte lokale bedrifter, men reiser gjerne til Bø og Grenland for handel og kulturtilbud. Sentrum og hovedtransportårene har i mange år vært preget av tilrettelegging for biltrafikk, og mindre fokus på gående og syklist.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
1. Nome kommune skal styrke hovedtransportbåndet i kommunen mellom Skien grense – Ulefoss – Lunde – Bø grense.	Innen 2025 skal kommunen skal tilrettelegge og etablere sykkelfelt på vegskulder der det er gjennomførbart og ønskelig, og ellers legge til rette for og etablere G/S-veger i de deler av båndet hvor det er økonomisk og teknisk mulig.	Planlegging for G/S-veg og sykkelfelt.	Årlig avsetning til planlegging og etablering av G/S-veg, fullfinansiering i samarbeid med Statens Vegvesen.
2. Nome kommune skal gjøre det mer attraktivt å bruke kollektiv transport, samt beholde og styrke Lundes identitet og funksjon som stasjonsby.	Nome kommune skal jobbe for å sikre bedre kollektivforbindelser og mer klimavennlig transport. Kommunen skal samarbeide med fylkeskommunen og Midt-Telemark kommune om korrespondanse buss, tog og kanalbåt, og vurdere etablering av «Hent-meg-buss» og Labbebuss styrket med digitale verktøy. Nome kommune skal samarbeide med andre kommuner om togforbindelsen på Sørlandsbanen, og om lokalisering av tømmerterminal.	Kollektivknutepunktene skal oppgraderes og videreutvikles innen 2025. Dette gjelder stasjonsområdet i Lunde og bussterminalen på Ulefoss. Dagens tømmerterminal skal inkluderes i planlegging av stasjonsområdet.	Egenandel til planlegging og oppgradering. Søke fullfinansiering fra fylkeskommunen. Kollektivknutepunkt på Lunde stasjon må planlegges med estimert budsjett, estimert budsjett for kollektivknutepunkt på Ulefoss er 12 mill. Det er søkt om finansiering gjennom handlingsprogram ATP Telemark.

3. Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole

Nome skal ha god kvalitet på eldreomsorg, barnehager og skoler, slik at man kan bo godt og nær hverandre.

Hvilke muligheter og utfordringer ser vi?

Den demografiske utviklingen bekymrer – i 2030 er 35 % av kommunens innbyggere over 60 år. Mange blir eldre, men folk er også friskere lengre. Voksne innbyggere i Nome er lojale og blir gjerne i kommunen, hvis mulig, og det er tradisjon for at eldre bidrar aktivt i lokalsamfunnet. Eldre kan være en ressurs og en frisk gruppe seniorer kan åpne nye markeder og skape næring. Reduksjon av antall innbyggere i arbeidsfør alder fører til at færre må finansiere for flere. En liten nedgang i antall eldre i starten av planperioden gir oss fortsatt tid til å legge gode planer. Kommunen har en utfordrende folkehelseprofil, som kan få konsekvenser for folks framtidige helsesituasjon.

Hva er Nome kommune gode på og hva kan vi gjøre bedre?

Sentrumsområdene er relativt små, noe som gjør det mulig å få til kompakt utbygging. Boligmarkedet i Nome er preget av lav betalingsvillighet, noe som fører til at private er lite lystne på å bygge fordi det er lite lønnsomt. Kommunens til dels vanskelige økonomi gjør at ikke-lovpålagte oppgaver må reduseres til et minimum også i årene som kommer, dersom vi får så mange pleietrengende som de verste prognosene kan tilsi. Kommunen har potensial til å kommunisere bedre og på den måten skape større forståelse for det som blir nødvendig å gjøre.

3. Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole

Nome skal ha god kvalitet på eldreomsorg, barnehager og skoler, slik at man kan bo godt og nær hverandre.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
1. Når folk blir eldre skal de fortsatt kunne bo i nærheten av sine kjære og leve gode liv i den bygda de er glad i.	Innen 2021 skal Nome kommune utarbeide et forslag til hvordan man konkret skal løse utfordringer som kommer av at kommunen får stadig flere eldre. Brukerbetaling, effektivisering og digitalisering skal være tema. Kommunen skal utarbeide en plan for digitalisering av tjenester, og denne skal ses i sammenheng med HO-planen og Midt-Telemark kommunes plan for velferdsteknologi. Nome skal følge opp vedtatt HO-plan for økt bemanning og kompetanse, holde fokus på forebygging og rehabilitering, og følge utviklingen blant de eldre for å fange opp pleiebehov. Innen 2021 skal Nome kommune gjøre en behovsanalyse med kost/nyttevurdering av minst 40 nye sentrale kommunale leiligheter for utleie for pensjonister og uføre, fordelt med 20 i Lunde og 20 på Ulefoss.	Nome skal ha gode boliger for eldre. Det vil si at boligene skal ha god tilgjengelighet, hensiktsmessig beliggenhet, slik at eldre kan bo lenge hjemme og motta eventuelle omsorgstjenester der. Arealplanleggingen skal redusere behovet for transport mellom livsløpsboliger. Nye boliger innenfor 1 km av sentrumsområdene skal planlegges med livsløpsutforming.	Kommunen skal samarbeide med andre kommuner for å redusere investeringsbehovet. Kommunen skal også undersøke «lavhengende epler», det vil si enkle, billige løsninger som kan tas i bruk på kort sikt. HO-planen skal følges opp i det årlige handlingsprogrammet med riktig tilpassing av ressurser.

3. Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole

Nome skal ha god kvalitet på eldreomsorg, barnehager og skoler, slik at man kan bo godt og nær hverandre.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
2. Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet, skal få mulighet til det.	Nome kommune skal utarbeide en frivillighetsmelding som gir forutsigbare rammer for frivillig arbeid. Det skal etableres en kommunal frivilligsentral som kan legge til rette for å organisere unge og eldre til oppgaver som for eksempel leksehjelp og integreringsarbeid, småjobber og digitale hjelpere. Nome kommune skal stimulere sosialt entreprenørskap for å løse deler av tjenestebehovet til eldre.		
3. Nome kommune skal gi barn og unge i ulike bygder mulighet til å bli godt kjent med hverandre, slik at gode relasjoner kan oppstå.	Nome kommune skal gå i dialog med aktuelle aktører for å se på mulighetene for å endre rutetidene slik at de er bedre tilpasset barn og unges behov. Kollektivtilbudet må være slik at barn og unge kan få mulighet til å ta buss til en annen skolekrets. Da vil det være et reelt skolevalg i kommunen.		
4. Barn og unge skal få mulighet til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome.	Nome kommune skal ha gode skolemiljø. UngData undersøkelsene skal følges opp med riktige tiltak.	Nome kommune skal bruke resultater fra Barnetråkk for å prioritere sikringstiltak og belysning langs de mest trafikkerte skolevegene.	Prioriterte tiltak jfr UngData.

4. Nær der du bor – godt samhold

Nome skal ta vare på særpreget i det enkelte tettsted, og gi hver bygd mulighet til å utvikle sin identitet, samtidig som fellesskapets beste blir ivaretatt.

Hvilke muligheter og utfordringer ser vi?		Hva er Nome kommune gode på og hva kan vi gjøre bedre?	
Kommunedebatter blir svært ofte preget av det som på folkemunne kalles Lunde-Ulefoss konflikten. Mange forteller at debatten er negativ og vond. Faren er at konflikten kan ta for stor plass, da vil debatten føre til handlingslammelse og dårlig omdømme, udemokratiske prosesser og tap av energi og hindre vekst og utvikling. Det må vi unngå. Lokalpatriotisme kan være en sterk ressurs som kan bidra til å skape dynamikk i et samfunn, hvis man klarer å skape balanse. Mange jobber aktivt for at sitt eget tettsted skal blomstre, og mange aktiviteter og tilbud er avhengig av lokalpatriotisme. Bygdene utfyller hverandre og gir Nome et rikt og variert næringsliv og folkeliv fordi folk er opptatt av å ta vare på stedet sitt. Kommunens rolle må være å balansere, slik at denne patriotismen blir til glede og ikke ulempe for kommunen som helhet.		De fleste velger å innta en positiv holdning til hverandre og naboene, og viser stor vilje til framsnaking og samarbeid. Diskusjonen om Lunde og Ulefoss er også med på å skape nødvendig ettertanke, slik at alle grep som gjøres er grundig vurdert. Det er en viktig kvalitetssikring. Vi kan bli bedre på å legge saker bak oss, og organisasjonen må være trygg på at de beste avgjørelsene er tatt og at alle er hørt. Jo mer redd man er for kritikk, jo mindre får man gjort. Det kan føre til irrasjonelle handlingsmønstre, omkamper og etter hvert til mindre langsiktig planlegging. En liten kommune som Nome har god kjennskap til sine innbyggere og kan ta grep der det trengs. Organisasjonen kan jobbe mer tverrfaglig for å få mer ut av de enkelte tiltakene.	
Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
1. Nome kommune skal dyrke godt naboskap, og levende grender og tettsteder.	Nome kommune skal etablere lokalutvalg i Lunde og Ulefoss. Disse skal ha minst et felles møte i året.		Sette av midler til disposisjon for lokalutvalgene.

4. Nær der du bor – godt samhold

Nome skal ta vare på særpreget i det enkelte tettsted, og gi hver bygd mulighet til å utvikle sin identitet, samtidig som fellesskapets beste blir ivaretatt.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
2. Nome kommune skal ha god kommunikasjon med innbyggerne.	For å gi alle som trenger kontakt med kommunen så like og forutsigbare og like rammer som mulig, skal Nome kommune blant annet etablere et timebestillingsystem for møter med saksbehandlere. Dette skal ses i sammenheng med den tverrfaglige digitaliseringsplanen. Nome kommune skal styrke administrasjonen med kompetanse på sosiale medier, informasjon og kommunikasjon.		
3. Nome skal styrke tettstedenes identitet med kultur, fritid og frivillighet.	Kommunen skal utarbeide en kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet, som blant annet skal sikre god dialog og forutsigbare rammer for frivilligheten.	Styrke infrastruktur rundt Telemarkskanalen. God arkitektur, historiske bygninger og miljø skal bidra til å skape stedsidentitet og positive opplevelser. Hensynssoner for kulturhistoriske miljø blir nedfelt i kulturminneplan, og skal ivaretas gjennom kommuneplanens arealdel.	

5. Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse

I Nome skal det være et variert næringsliv og videregående skoler som bidrar til god kompetanse og rekruttering for bedriftene og universitet i nærområdet.

Hvilke muligheter og utfordringer ser vi?	Hva er Nome kommune gode på og hva kan vi gjøre bedre?
Nome er en god bokommune hvor man kan få mye bolig for pengene, i passe pendleravstand til store arbeidsmarkeder, med gode veier og kommunikasjon. Arbeid og arbeidsliv endrer seg. Folk vil jobbe mer fritt og bosette seg der de har lyst. Gode bokommuner blir dermed mer attraktive. Arbeidstakerne blir også mindre lojale. Folk kan velge å flytte ut av kommunen, eller si opp kommunale stillinger hvis kommunen ikke er attraktiv nok. Videregående skoler har konsekvenser for kompetanseutvikling, ungdomstilbud, bostedsfaktor og arbeidsplasser. Kommunen ser behov og ønske for fortsatt VGS i kommunen. Når kommunen er godt vertskap for næring og skole, gir det håp for framtidig tilflytting. Jordbruksarealene i Nome har god jordkvalitet. Omlegging til ny energi og det grønne skiftet gir muligheter, og et stadig krav til høyere kompetanse gjør skolene enda viktigere i framtida.	Organisasjonen kan bli bedre på å tak i muligheter og planlegge langsiktig, samtidig som organisasjonen må kunne omstille seg raskt når det er nødvendig. Det er negativt for etablering at den digitale infrastrukturen er svak i deler av kommunen. Det er lav grad av tillit mellom kommune, næringsliv og innbyggere. Studenter og ungdom flytter ut av kommunen og kommer ikke tilbake. Samtidig har kommunen mange fornøyde innbyggere. Mange har en god barndom her, og kan kanskje tenkes å flytte tilbake etter endt utdanning. Vi har kort saksbehandlingstid og god og uformell dialog med videregående skole i kommunen. Nome kan bli mer strategisk og langsiktig i arbeidet med tilflytting og befolkningsøkning, og unngå for mange, spredte tiltak og strategier. Kommunikasjon utad er viktig, hva skal vi egentlig fortelle om kommunen? En god bokommune kan tiltrekke seg gode hoder, og kommunen kan by på mange goder som veier opp for lavere lønninger i kommune kontra privat næringsliv.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
1. Nome kommune skal styrke sin sentrale plassering for næringsetablering.	Nome kommune skal legge til rette for 175 daa areal til næring langs hovedtransportbåndet (Skien grense – Ulefoss – Lunde – Bø grense) og særlig langs den delen som dekkes av RV36.	Næringstomtene skal være godt tilrettelagt og når næringstomter vurderes skal kommunen vektlegge: - God vegforbindelse (fortrinnsvis RV og FV) - God digital infrastruktur - VA, enten eksisterende eller enkelt å bygge	

5. Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse

I Nome skal det være et variert næringsliv og videregående skoler som bidrar til god kompetanse og rekruttering for bedriftene og universitet i nærområdet.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
2. Nome skal være godt vertskap for næring.	Kommunen skal ha et godt koordinert næringsutviklingsapparat med god kommunikasjon internt og eksternt, som skal være oppdatert på kompetansebehov, trender og utvikling, tilgjengelig for alt næringsliv, og legge til rette for hjelp til oppstart og etablering av nye bedrifter. Kommunen skal samarbeide med andre kommuner om regionale utviklingstiltak for næringsutvikling.	Sentrum skal være kompakt og fortettet, med god infrastruktur for kollektiv, gående og syklende, samt riktig avpassede parkeringsløsninger, jfr områdeplan for Ulefoss. Tilbudet av næringstomter skal være tilpasset markedets behovet. Kulturarv er en viktig del av næringsgrunnlaget for reiselivsvirksomheten, og arealplanlegging skal bygge på god oppfølging av ny kulturminneplan.	Utbygging av bredbånd til næringsareal.
3. Nome kommune skal håndtere planlegging av Fensfeltet på en slik måte at området blir utviklet til fellesskapets beste.	Nome kommune skal utarbeide en strategi for Fensfeltet, som skal handle om miljø og sikkerhet, ressurser, kunnskap og samarbeid. Kommunen skal være en aktiv koordinator for utvikling, og styrke egen kompetanse. Etablere god kommunikasjon med aktuelle interessenter og samarbeidspartnere.	Etablere hensynssoner for mineralressurser i aktuelle områder i Fensfeltet, basert på ressurskartlegging som er utført av regiongeologen. Utarbeide kommunedelplan for Fensfeltet.	
4. Nome kommune skal tiltrekke seg unge arbeidstakere med kompetanse som kommunen og næringslivet trenger.	Nome kommune skal samarbeide med Husbanken, private næringsdrivende og grunneiere om et boligprosjekt «Et sted å begynne» for å etablere små, rimelige boliger for førstegangsboere. Kommunen skal legge til rette for gode og rimelige hybler til elever og studenter. Kommunen		Fleksibelt opptak i barnehage og SFO.

5. Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse

I Nome skal det være et variert næringsliv og videregående skoler som bidrar til god kompetanse og rekruttering for bedriftene og universitet i nærområdet.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
5. Tilflyttingsarbeid skal fortsatt være et satsingsområde for kommunen.	For å oppnå gode resultater skal dette arbeidet spisses og målrettes ytterligere. Det skal etableres bedre resultatmåling og evaluering, og tilflyttingsforumet skal knyttes tettere til plan og utviklingsarbeidet. Kommunen skal fokusere særlig på målgrupper som er attraktive for kommune og næringsliv, for eksempel folk som har nødvendig kompetanse innenfor kommunens satsingsområder.		
6. Nome kommune skal være et godt sted å skaffe seg kompetanse for framtida.	Nome kommune skal etablere et samarbeidsforum med USN, Nome vgs og elev- og studentorganisasjonene for å bedre samarbeid og elevforhold, samt samarbeid med USN og næringslivet for å sikre kompetanse for framtida. Kommunen skal vurdere felles plattformer med Midt-Telemark kommune. Kommunen skal jobbe for flere lærlingeplasser og nettbasert undervisning i vgs. Nome kommune skal styrke sin innsats på videreutdanning og kursing for sine ansatte, inkludert tid til egenstudier og intern kompetanseheving.		

5. Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse

I Nome skal det være et variert næringsliv og videregående skoler som bidrar til god kompetanse og rekruttering for bedriftene og universitet i nærområdet.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
7. Nome kommune skal videreutvikle Telemarkskanalen som reisemål.	Nome kommune skal styrke infrastrukturen, kommunikasjonslinjene og kollektiv rundt viktige fyrtårn på Telemarkskanalen. Kommunen vil oppfordre til salg av lokale produkter langs kanalen.	Krøsset inkluderes i sentrum på Ulefoss, og det skal utarbeides en områdeplan med grunnlag i behovsanalyse som ser nærmere på turisme og kulturarv kombinert med andre utviklingsbehov. Nome kommune skal gi gode og forutsigbare rammer for drift, vedlikehold og utvikling i kulturlandskapene.	
8. For å øke besøk og næring til kommunen, skal nye områder i kommunen tilrettelegges for hyttebygging.	Nome kommune skal legge til rette for 100 nye hytter, ved arealplanlegging og dialog med grunneiere.	Kommuneplanens arealdel legger til rette for nye hyttefelt som møter krav til infrastruktur og miljø.	
9. Nome skal fortsatt være en viktig landbrukskommune.	Nome kommune skal formalisere samarbeid med kompetansemiljø og landbruksnæringa, og vurdere en styrket satsing på frukt og bær og andre lokale produkter.		

6. Nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen

Nome skal ha bærekraftig og tilgjengelig bruk av natur og miljø.

Hvilke muligheter og utfordringer ser vi?		Hva er Nome kommune gode på og hva kan vi gjøre bedre?	
Miljølovgivning og jordvern skjerpes, man kan ikke bygge «hvor som helst». Det kan gi bedre miljø og vilkår for landbruket, men det er nettopp i landbruket hvor det er potensial for konflikt, ved fradeling av tomter på gårder. Det er den nære naturen som kan brukes til tur og rekreasjon som er viktig for Nome-heringene. Fokuset er i mindre grad retta mot klimaproblematikk og virkninger av ekstremvær. Det er stor interesse for sykling, og folk ønsker tilrettelegging for gang og sykkelveger, selv om bilen står tradisjonelt sterkt, slik det ofte er i bygdene. Uansett må også Nome ta sin del av jobben for et bedre miljø.		Nome må jobbe systematisk med de viktigste kildene til klimautslipp. Kommunen kan bli bedre på å kommunisere viktigheten av dette arbeidet. Hvis ikke klimaforebygging oppleves som nyttig for den enkelte, vil ikke innbyggerne bli med på nødvendige tiltak. Kommunen må få bedre oversikt over svakheter og sårbare områder for ekstremvær.	
Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
1. Nome kommune skal bidra til å nå Norges klimamål og jobbe for folks sikkerhet fra ekstremvær.	Nome kommune skal utarbeide en egen klimaplan med mål og tiltak for reduksjon av klimagasser, fokus på forebygging og prioritering av nødvendige tiltak for å begrense skadeomfang ved ekstremvær. Kommunen skal undersøke risiko og sårbarhet ifm ekstremsituasjoner forårsaket av værforandringene, og innarbeide dette i kommunens beredskapsarbeid, blant annet i kommunens beredskapsplan. Kommunen skal kontinuerlig prioritere og sette av penger i handlingsprogrammet til utbedring av de mest sårbare områdene. Klima-beredskap og klimakompetanseheving skal innarbeides i all planlegging. Kommunen skal delta aktivt i arbeidet med Vannområde Midtre-Telemark.	Kartlegging, vurdering og prioritering av flaskehalser og risikoområder. Etablere og sikre blågrønne buffersoner som kan håndtere ekstremnedbør.	Kontinuerlig oppgradering og sikkerhetstiltak. Tiltak i klimaplan. Følge opp og vurdere forsikringer og fond for finansiering av tiltak som resultat av ekstremvær.

6. Nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen

Nome skal ha bærekraftig og tilgjengelig bruk av natur og miljø.

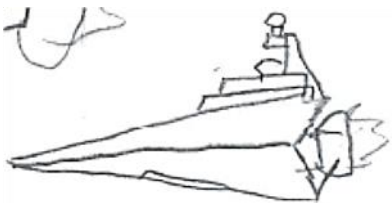
Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
2. Nome kommune skal ha en miljøvennlig utvikling av boliger og næring.	Nome kommune skal praktisere et strengt jordvern. Nome kommune skal ha kompakte og gode sentrum, som er godt tilrettelagt for gående og syklist. I sentrum skal det planlegges for sykkelparkering og løsninger for ladning av EL-sykkel og EL-biler.	Ved søknad om nybygg på landbrukseiendommer, skal Nome kommune gå i tidlig dialog med grunneier om alternativer som ikke inkluderer bygging på matjord. Nome kommune skal planlegge for minimering av transportbehov ved tilrettelegging for livsløpsboliger for seniorer i sentrum.	
3. Nome kommune skal gjøre en innsats for å redusere plast i havet.	Nome kommune skal redusere egen bruk av engangs og plast til et absolutt minimum. For å hindre at plast renner ut i havet skal Nome kommune samarbeide med frivillige om innsamling av plast fra vassdragene. Kommunen skal følge opp egen plan for reduksjon av avfall, og sette opp digitale avfallsdunker på offentlige badeplasser.		
4. I Nome skal alle ha enkel tilgang til gode naturopplevelser for alle.	Nome kommune skal prioritere og styrke områder for bading, turløyper og turområder som man ikke trenger bil for å komme til. Kommunen skal jobbe aktivt med nærturer fra sentrum til natur med fokus på universell utforming.	Ved planlegging skal kommunen vurdere innspill som er gitt gjennom Barnetråkk for å unngå konflikter med naturbruk for barn, unge og frivillige.	Tilrettelegging for nærtur i sentrumsplanlegging.

6. Nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen

Nome skal ha bærekraftig og tilgjengelig bruk av natur og miljø.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
5. Nome skal jobbe for å bevare viktige arter og biologisk mangfold.	Nome kommune skal styrke satsing på jordvern, frukt- og bærproduksjon, og samarbeide regionalt om utvikling av miljøvennlig landbruk for å redusere insektdød og avrenning til vassdrag.	Nome kommune skal skjerme særlig viktige områder for insekter i arealplanleggingen. Kommunen skal jobbe aktivt med å redusere tilførselen av næringsalter til bekker og elver.	
6. Nome kommune skal ta miljøansvar i egen virksomhet	Nome kommune skal redusere bruken av engangs og plast i egen virksomhet. Kommunale virksomheter skal miljøsertifiseres. Transportbehov i egen virksomhet skal reduseres. Kommunens ansatte skal være en målgruppe for «hent-meg-buss» kollektivprosjektet (se «Nærhet til gode tilbud – gode forbindelser») for å redusere behovet for bilkjøring i forbindelse med jobb. Kommunen skal fortsette kontinuerlig ENØK-arbeid på egen bygningsmasse.	Ved nybygg skal transportbehov inngå i planleggingen.	
7. Nome kommune skal være en ren og pen kommune.	Nome kommune skal jobbe med holdninger til avfall og følge opp og gjennomføre tiltak i egen handlingsplan for avfallshåndtering. På kommunens nettside skal det opprettes en egen side med informasjon om temaet.		Tiltak i Rusk og rask – handlingsplan for en ryddig kommune. Amnestiperiode for innlevering av oljetanker til IATA.

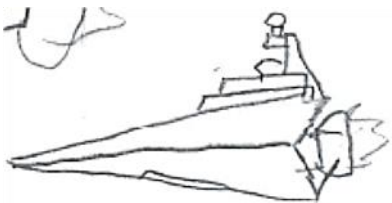

7. Nært til kommunen – god kommune

Nome kommune skal drive trygt og effektivt, være synlig og tilgjengelig for innbyggerne og jobbe for god folkehelse.

Hvilke muligheter og utfordringer ser vi?	Hva er Nome kommune gode på og hva kan vi gjøre bedre?
Regionreform og kommunereform gir endringer som vi foreløpig ikke kjenner omfanget av. Det er varslet tøffere økonomiske rammer, men det er foreløpig uforutsigbart hvor utgiftene kommer. Kommunen kan oppleve usikre og mindre inntekter, men samtidig større behov som medfører økte kostnader, når eldrebølgen slår inn. Ny nabokommune kan få konsekvenser for samarbeidsområder, og kanskje ramme faglig kvalitet i ulike tjenester. En større region kan bidra positivt til utvikling av ressursene i Fensfeltet. Ny teknologi kan bidra positivt. Nye måter å kommunisere på gjør riktig og nok kommunikasjon viktigere enn før. Det er en stadig innskjerping av lover og regler, og det er viktig også at folk flest forstår hva kommunen gjør. Krav må møtes og feil får følger. Det vil gi en bedre hverdag for de fleste, men er samtidig med på å høyne kravene til kommunen, på kompetanse, effektivitet, kommunikasjon og ressursbruk.	Kommunen kan løse en del utfordringer ved å bli flinkere til å prioritere og planlegge langsiktig. Når det er lite handlingsrom, må kommunen bli mer effektiv og få mer ut av alle kroner. Kommunen må være smart og tøff. Småsparing vil ikke gi nødvendig spillerom. Kommunen må investere i digitalisering og løsninger for å møte konsekvensene av demografisk utvikling. Nome har et potensial for bedre kommunikasjon med innbyggerne og internt, mer samarbeid på tvers av etater og avdelinger, langsiktig planlegging, planhukommelse og metodisk planarbeid.

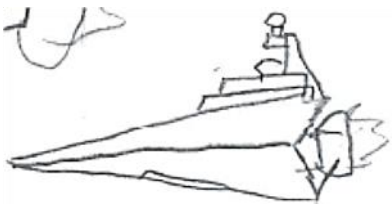
Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
1. Nome kommunes drift skal være preget av selvtillit og tillit.	Nome kommune skal ha et overordnet perspektiv for fellesskapets beste. Planarbeid skal skje metodisk og systematisk. Kommunen skal aktivt bruke informasjonsrådgivning, gi god informasjon internt og utad, være tydelige og føre et godt språk. Kommunen skal være konsekvent og følge opp vedtatte planer. Kommunen skal forankre alle planer med godt forarbeid, og være trygg på egne prosesser.		

7. Nært til kommunen – god kommune

Nome kommune skal drive trygt og effektivt, være synlig og tilgjengelig for innbyggerne og jobbe for god folkehelse.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
2. Nome kommune skal ha gode, tverrfaglige og forutsigbare planer slik at kommunen drives på en god måte.	Alle nye større prosesser og prosjekter skal behandles i rådmannens ledergruppe før oppstart, slik at eventuelle synergier og samarbeidsmuligheter kan oppdages tidlig. Resultatmåling av handlingsprogram, og regnskap for foregående år skal utarbeides i sammenheng og presenteres i årsberetningen. Dette skal være grunnlagsdokument for kommende års budsjett og handlingsprogram. Handlingsprogram skal inneholde en oversikt over nødvendige kompetansebehov.		Nome kommune har mål om å styrke økonomisk forutsigbarhet og handlekraft, ved å avsette 2% av totale driftsinntekter i fond i perioden fram til 2030, samt ikke øke kommunens totale låneandel i samme periode.
3. Kommunen skal kommunisere på en god måte.	Tillit skal skapes ved god kommunikasjon internt, og med innbyggere og samarbeidspartnere. Kommunen skal innarbeide klart språk i all kommunikasjon med innbyggerne. Kommunens ansatte skal kurses i det som Kommunenes Sentralorganisasjon kaller «klarspråk-normen», som er «hverdagsspråk» uten unødvendige fremmedord.		

7. Nært til kommunen – god kommune

Nome kommune skal drive trygt og effektivt, være synlig og tilgjengelig for innbyggerne og jobbe for god folkehelse.

Slik vil vi ha det!	Dette skal vi gjøre:	Konsekvenser for areal	Konsekvenser for økonomi
4. Nome kommune skal ta godt vare på egen eiendom.	Nome kommune skal prioritere vedlikehold av formålsbygg, for å øke levetid og bruksverdi. Bygg som ikke er benyttet til formålsbygg skal selges, eller utvikles til andre formål, for eksempel boliger med livsløpsstandard hvis beliggenheten er riktig. Nye bygg skal planlegges og prosjekteres slik at FDVU-kostnadene blir minimert.	Vurdering av bruksendringer på kommunale bygg. Utvikling og vedlikehold av kulturarv i kommunens eie skal følge kulturminneplanens anbefalinger om hensynssoner kulturarv.	
5. For å øke kvalitet og effektivitet skal Nome kommune utnytte mulighetene som ligger i digitale verktøy.	Nome kommune skal utarbeide en tverrfaglig plan for digitalisering av tjenester, i samarbeid med andre kommuner og samarbeidspartnere innen privat næringsliv og utdanningsinstitusjoner.	Nome kommune skal ta i bruk digitale verktøy basert på eByggesaksstandarden.	
6. Nome kommune skal jobbe for en positiv vekst av innbyggere.	Kommunen skal bruke den nye visjonen «Nome - nært og godt» og kommuneplanen som grunnlag for tilflyttingsarbeid og kommunikasjon.		
7. Nome kommune skal være en foregangskommune for arbeid med folkehelse.	Rådmannens ledergruppe er ansvarlig for at folkehelsearbeidet foregår tverrfaglig, og at tiltak i kommunens folkehelseoversikt blir vurdert og prioritert.		I kommuneplanen er folkehelse, bærekraft og attraktivitet tverrfaglige tema, og dette skal gjenspeiles i kommunens årlige handlingsprogram og budsjett.